

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestu wyborczego M. K. zarzucającego uniemożliwienie oddania głosu w wyborach zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. w głosowaniu na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 27 maja 2020 r.

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

M. K. pismem z dnia 11 maja 2020 r. wniósł protest wyborczy w związku z faktem, że uniemożliwiono jemu oraz milionom innych wyborców oddanie głosu w wyborach prezydenckich zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. W uzasadnieniu wnoszący protest podniósł, że brak możliwości oddania głosu ma wpływ na wynik wyborów, ponieważ nie ma możliwości ustalenia wyniku głosowania, w którym nie oddano żadnego ważnego głosu.

W odpowiedzi na powyższe, Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW lub Komisja) wyjaśniła, że w związku z tym, iż głosowanie w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. nie odbyło się, Komisja działając na

podstawie art. 293 § 1 w związku z § 3 oraz w związku z art. 160 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504 oraz z 2020 r. poz. 568, dalej: k.wyb.), w dniu 10 maja 2020 r., podjęła „uchwałę nr 129/2020 w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej”, co jest równoważne w skutkach z przewidzianym w art. 293 § 3 k.wyb. brakiem możliwości głosowania ze względu na brak kandydatów. W konsekwencji proces wyborczy dotyczący wyborów Prezydenta RP zarządzonych na dzień 10 maja 2020 r. został zakończony. Uchwała została przekazana Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz podana do publicznej wiadomości, a także przekazana do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Komisja stwierdziła jednocześnie, że z uwagi na brak możliwości głosowania na kandydatów i nieprzeprowadzenie w związku z tym głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10 maja 2020 r., nie mogła m.in.:

1. ustalić wyników głosowania na kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej i sporządzić protokół głosowania (art. 316 k.wyb.);
2. stwierdzić, w drodze uchwały, wyniku wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (art. 317 § 1 k.wyb.);
3. podać do publicznej wiadomości wyników głosowania i wyniku wyborów, w formie obwieszczenia, które podlega ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw (art. 318 § 1 i 3 k.wyb.).

Zdaniem PKW brak było także podstaw do sporządzenia i przekazania Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Sądowi Najwyższemu sprawozdania z wyborów, gdyż zgodnie z art. 320 k.wyb. sporządza się je nie później niż 14 dnia po podaniu do publicznej wiadomości wyników wyborów, które nie zostały ustalone w konsekwencji nieprzeprowadzenia głosowania. Komisja wskazała także, że brak możliwości stwierdzenia wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz podania go do wiadomości publicznej oznacza, że nie otworzył się termin do wnoszenia protestów wyborczych, o którym mowa w art. 321 § 1 k.wyb.

Z przedstawionych wyżej względów oraz biorąc pod uwagę, że przepisy Kodeksu wyborczego nie przewidują środka odwoławczego od powołanej wyżej

uchwały, PKW wniosła o pozostawienie protestu wyborczego bez rozpoznania z uwagi na brak podstawy do jego wniesienia.

Prokurator Generalny wyraził opinię, że protest należy pozostawić bez dalszego biegu. W uzasadnieniu Prokurator Generalny wskazał na treść uchwały PKW nr 129/2020 z 10 maja 2020 r. w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz fakt, że wybory prezydenckie w dniu 10 maja 2020 r. nie odbyły się. Wobec powyższego, zdaniem Prokuratora Generalnego protest M. K. nie spełnia wymogów określonych w art. 321 k.wyb., będąc bezprzedmiotowym z uwagi na nieodbycie się wyborów, co również spowodowało że 14-dniowy termin nie rozpoczął swego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

W myśl art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Zgodnie z art. 321 § 1 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego. Wynika z tego, że protest wnosi się "przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej" a termin do jego wniesienia rozpoczyna się "od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą". Protest złożony przed podaniem wyniku wyboru Prezydenta RP do publicznej wiadomości jest przedwczesny. W szczególności dotyczy to sytuacji, gdy protest został wniesiony przed podaniem przez PKW do publicznej wiadomości wyników wyborów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26.05.2015 r., III SW 12/15).

Artykuł 322 § 1 k.wyb. stanowi, że Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do wniesienia protestu.

M. K. wniósł protest wyborczy przed dniem ogłoszenia wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzane przez Marszałka Sejmu na dzień 10 maja 2020 r. nie odbyły się, co znalazło odzwierciedlenie w uchwale PKW z 10 maj 2020 r. nr 129/2020 w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Komisja nie podała wyników tych wyborów, tym samym nie otworzył się termin do wniesienia protestu wyborczego przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, określony w art. 321 § 1 k.wyb. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 20 września 2011 r., III SW 12/11, protest wyborczy wniesiony z naruszeniem terminu to zarówno protest przedwczesny, czyli złożony przed dniem ogłoszenia wyników wyborów, jak i protest spóźniony, czyli wniesiony po upływie tego terminu”.

Na marginesie należy wskazać, że przedstawione przez wnoszącego protest zarzuty mogą być w przyszłości poddane ocenie merytorycznej – jednak dopiero w sytuacji, gdy dojdzie do wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej i Państwowa Komisja Wyborcza poda ich wyniki do publicznej wiadomości, a protest będzie spełniał wymogi formalne i zostanie wniesiony w terminie.

Mając na uwadze powyższe, protest wyborczy wniesiony przez M. K., jako niespełniający warunków określonych w art. 321 k.wyb., zgodnie z art. 322 § 1 k.wyb. należało pozostawić bez dalszego biegu.